

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
NILS WAHL
της 27ης Σεπτεμβρίου 2018¹

Υπόθεση C-477/17

**Raad van bestuur van de Sociale Verzekeringsbank
κατά
D. Balandin
I. Lukashenko
Holiday on Ice Services BV**

[αίτηση του Centrale Raad van Beroep
(εφετείου για υποθέσεις κοινωνικής ασφάλισης
και δημοσιούπαλληλικές υποθέσεις, Κάτω Χώρες)
για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινωνική ασφάλιση – Κανονισμός 1231/2010 – Επέκταση του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης σε υπηκόους τρίτων χωρών με νόμιμη διαμονή στο έδαφος κράτους μέλους – Δικαίωμα κυκλοφορίας και διαμονής στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Καταστρατήγηση και κατάχρηση»

1. Μπορεί να έχουν περάσει αρκετά χρόνια, αλλά ακόμη θυμάμαι πολύ καλά μια παράσταση του Holiday on Ice που είχα παρακολουθήσει όταν ήμουν παιδί. Τότε, είχα γοητευτεί από την καταπληκτική παράσταση η οποία ήταν το αποτέλεσμα της συνεργασίας πολλών διαφορετικών πρωταγωνιστών: παγοδρόμων, τεχνικών φωτισμού, μουσικών και πολλών άλλων συντελεστών. Ωστόσο, εκείνο που πολλοί από τους θεατές των παραστάσεων του Holiday on Ice δεν αναλογίζονται είναι ότι πίσω από τη σκηνή πρέπει να συνδυαστούν άλλα τόσα, αν όχι περισσότερα, διαφορετικά πράγματα για να στηθεί μια τέτοια παράσταση. Η παρούσα αίτηση προδικαστικής απόφασης, την οποία υπέβαλε το Centrale Raad van Beroep (εφετείο για υποθέσεις κοινωνικής ασφάλισης και δημοσιούπαλληλικές υποθέσεις, Κάτω Χώρες), δείχνει πόσα νομικά μόνο ζητήματα μπορούν να δημιουργηθούν από την παρουσίαση στο κοινό της παραστάσεως αυτής σε πολλές χώρες της Ευρώπης.
2. Ειδικότερα, το κρίσιμο ζήτημα εν προκειμένω είναι αν οι παγοδρόμοι που εργάζονται για τη Holiday on Ice και είναι υπήκοοι τρίτων χωρών δικαιούνται να τύχουν της καλύψεως της συντονισμένης κοινωνικής ασφάλισης όσο βρίσκονται σε περιοδεία σε διάφορα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

3. Μολονότι οι κανονισμοί 1231/2010² και 883/2004³ αποτελούν τους «σολίστες» σε αυτόν τον τομέα του δικαίου της Ένωσης, υπάρχει επίσης ένα ισχυρό πλέγμα άλλων νομοθετικών πράξεων, όπως ο κώδικας θεωρήσεων Schengen⁴, ο κανονισμός περί αδειών διαμονής⁵ και η οδηγία περί ενιαίας αδειάς⁶, όλες εκ των οποίων ασκούν επιρροή για την επίλυση του ζητήματος που τέθηκε από το Centrale Raad van Beroep (εφετείο για υποθέσεις κοινωνικής ασφαλίσεως και δημοσιονομικές υποθέσεις).

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

1. Ο κανονισμός 1231/2010

4. Ο κανονισμός 1231/2010 αντικατέστησε τον κανονισμό 859/2003⁷, το δε γράμμα του σχεδόν ταυτίζεται με εκείνο του προγενέστερου κανονισμού. Αμφότεροι οι εν λόγω κανονισμοί σκοπούν να διασφαλίσουν ότι οι κανόνες για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως που έχουν εφαρμογή στους υπηκόους τρίτων χωρών είναι οι ίδιοι με εκείνους που έχουν εφαρμογή στους πολίτες της Ένωσης, πράγμα το οποίο επιτυγχάνεται με την επέκταση των διατάξεων των κανονισμών 883/2004 και 987/2009⁸ καθώς και των κανονισμών 1408/71⁹ και 574/72¹⁰, αντιστοίχως, στους υπηκόους τρίτων χωρών.

5. Στο προοίμιο του κανονισμού 1231/2010 εκτίθενται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«(1) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έλαβαν θέση υπέρ της βελτίωσης της ενσωμάτωσης των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην επικράτεια των κρατών μελών χορηγώντας τους σύνολο ενιαίων δικαιωμάτων, παρόμοιων κατά το δυνατόν εκείνων που απολαύουν οι πολίτες της Ένωσης.

[...]

(8) Για να αποφευχθούν καταστάσεις κατά τις οποίες οι εργοδότες και οι εθνικοί οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης είναι υποχρεωμένοι να διαχειριστούν πολύπλοκες νομικές και διοικητικές καταστάσεις που αφορούν περιορισμένο μόνον αριθμό προσώπων, είναι σημαντικό να

2 Κανονισμός (ΕΕ) 1231/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, για την επέκταση της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 987/2009 στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν διέπονται ήδη από τους κανονισμούς αυτούς μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους (ΕΕ 2010, L 344, σ. 1).

3 Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2004, L 166, σ. 1).

4 Κανονισμός (ΕΚ) 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τη θέσπιση κοινοτικού κώδικα θεωρήσεων (κώδικας θεωρήσεων) (ΕΕ 2009, L 243, σ. 1).

5 Κανονισμός (ΕΚ) 1030/2002 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για την καθιέρωση αδειών διαμονής ενιαίου τύπου για τους υπηκόους τρίτων χωρών (ΕΕ 2002, L 157, σ. 1).

6 Οδηγία 2011/98/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους υπηκόους τρίτων χωρών ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος (ΕΕ 2011, L 343, σ. 1).

7 Κανονισμός (ΕΚ) 859/2003 του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2003, για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 και του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 574/72 στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν καλύπτονται ήδη από τις διατάξεις αυτές μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους (ΕΕ 2003, L 124, σ. 1).

8 Κανονισμός (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2009, L 284, σ. 1).

9 Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73).

10 Κανονισμός (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 «περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας» (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 138).

αξιοποιηθεί πλήρως το όφελος από τον εκσυγχρονισμό και την απλοποίηση στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης, με χρήση ενιαίας νομοθετικής πράξης συντονισμού, που να συνδυάζει τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 987/2009.

[...]

- (10) Η εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 987/2009 στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν εμπίπτουν ήδη στους εν λόγω κανονισμούς μόνο λόγω της ιθαγένειάς τους δεν πρέπει να τους παρέχει κανένα δικαίωμα εισόδου, παραμονής ή διαμονής σε κράτος μέλος, ούτε δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας του εν λόγω κράτους. [...]
- (11) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 987/2009 θα πρέπει να εφαρμόζονται, δυνάμει του παρόντος κανονισμού, μόνο εφόσον ο ενδιαφερόμενος διαμένει ήδη νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους. Η νόμιμη διαμονή θα πρέπει να είναι προαπαιτούμενο της εφαρμογής των εν λόγω κανονισμών.»

6. Το άρθρο 1 του κανονισμού 1231/2010 ορίζει τα εξής:

«Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 987/2009 εφαρμόζονται στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν διέπονται ήδη από αυτούς τους κανονισμούς αποκλειστικά λόγω της ιθαγένειάς τους, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους και στους επιζώντες τους, εφόσον διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους και η κατάστασή τους δεν περιορίζεται εντός του εδάφους ενός και μόνο κράτους μέλους.»

2. Ο κανονισμός 883/2004

7. Το άρθρο 1 του κανονισμού 883/2004 («Ορισμοί») προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«ι) “κατοικία”: ο τόπος στον οποίο διαμένει συνήθως ένα πρόσωπο·

ια) “διαμονή”: η προσωρινή διαμονή».

8. Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012¹¹, έχει ως εξής:

«Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη υπάγεται:

- α) στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας εφόσον ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητας στο εν λόγω κράτος μέλος· ή
- β) εφόσον δεν ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητας στο κράτος μέλος κατοικίας:
- i) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται η έδρα ή ο τόπος δραστηριοτήτων της επιχείρησης ή του εργοδότη, εάν απασχολείται από μία επιχείρηση ή έναν εργοδότη [...]».

9. Οι διατάξεις του κανονισμού 883/2004 συμπληρώνονται από τον κανονισμό (ΕΚ) 987/2009, ο οποίος αποτελεί τον εκτελεστικό του κανονισμό.

¹¹ Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 987/2009 για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 (ΕΕ 2012, L 149, σ. 4).

B. Η εθνική νομοθεσία

10. Οι κατευθυντήριες γραμμές του Raad van bestuur van de Sociale Verzekeringsbank (συμβουλίου διαχείρισης του ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων, Κάτω Χώρες· στο εξής: SvB), κάνοντας μνεία του κανονισμού 1231/2010, αναφέρουν ότι, όσον αφορά τους υπηκόους χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο κανονισμός 883/2004 πρέπει να έχει εφαρμογή επί των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι μόνο λόγω της ιθαγένειάς τους δεν διέπονται ήδη από τον κανονισμό αυτόν, αν οι εν λόγω υπήκοοι διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους και κυκλοφορούν νόμιμα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

11. Όσον αφορά τον όρο «νόμιμη διαμονή», ο οποίος δεν ορίζεται στον κανονισμό 1231/2010, οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές αναφέρουν περαιτέρω ότι θεωρείται νόμιμη η διαμονή στις Κάτω Χώρες αν αυτή είναι νόμιμη κατά την έννοια του άρθρου 8 του Vreemdelingenwet 2000 (νόμου του 2000 περί αλλοδαπών· στο εξής: Vw 2000), υπό την επιφύλαξη ότι το SvB δεν θα θεωρεί μια διαμονή ως νόμιμη αν ο αλλοδαπός διαμένει στις Κάτω Χώρες όσο αναμένεται η έκδοση αποφάσεως επί αιτήσεως πρώτης εισόδου.

12. Επιπλέον, οι υπήκοοι τρίτων χωρών πρέπει να πληρούν το κριτήριο της κινητικότητας που προβλέπεται στον κανονισμό 883/2004, ακριβώς όπως οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

13. Όσον αφορά το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004, οι κατευθυντήριες γραμμές του SvB αναφέρουν ότι ο κανονισμός 883/2004 «έχει κατ' αρχήν εφαρμογή μόνον αν ένα πρόσωπο ζει και εργάζεται στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης», με την επιφύλαξη ορισμένων εξαιρέσεων που απαντούν στη νομολογία του Δικαστηρίου.

II. Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία και το προδικαστικό ερώτημα

14. Ο D. Balandin, Ρώσος υπήκοος, και ο I. Lukashenko, υπήκοος Ουκρανίας, απασχολούνται από τη Holiday on Ice Services BV (στο εξής: HOI), εταιρία με καταστατική έδρα στο Άμστερνταμ και κύριο τόπο δραστηριοτήτων στην Ουτρέχτη. Κατά τη χειμερινή περίοδο, η HOI διοργανώνει παραστάσεις παγοδρομίας σε διάφορα κράτη μέλη.

15. Οι εργαζόμενοι της HOI βρίσκονται για μερικές εβδομάδες κάθε χρόνο στις Κάτω Χώρες προκειμένου να προετοιμάσουν τις επόμενες παραστάσεις. Στη συνέχεια, κάποιοι εξ αυτών εμφανίζονται σε παραστάσεις στις Κάτω Χώρες ενώ άλλοι εμφανίζονται σε παραστάσεις σε άλλα κράτη μέλη, και κυρίως στη Γαλλία και τη Γερμανία.

16. Κατά την περίοδο της προετοιμασίας, και, ενδεχομένως, των παραστάσεων, όλοι οι υπήκοοι τρίτων χωρών είναι από νομικής απόψεως παρόντες στις Κάτω Χώρες. Στη συνέχεια, κάποιοι υπήκοοι τρίτων χωρών παραμένουν στις Κάτω Χώρες για ολόκληρη την περίοδο των παραστάσεων, και λαμβάνονται για αυτούς οι απαραίτητες βάσει του εθνικού δικαίου άδειες. Ωστόσο, κάποιοι υπήκοοι τρίτων χωρών διαμένουν σε άλλα κράτη μέλη, όπου εμφανίζονται σε παραστάσεις, συχνά βάσει «θεωρήσεως Σένγκεν».

17. Επί σειρά ετών το SvB χορηγούσε στους υπηκόους τρίτων χωρών που εργάζονταν στην HOI «πιστοποιητικά τύπου A1» για την περίοδο των παραστάσεων, και, την τελευταία φορά, βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 987/2009. Τα εν λόγω πιστοποιητικά βεβαίωναν ότι εφαρμοστέα στους εργαζομένους ήταν η ολλανδική νομοθεσία στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως, καθώς και ότι οι σχετικές εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως έπρεπε να καταβάλλονται στις Κάτω Χώρες. Παρά ταύτα, από την περίοδο 2015/16, το SvB αρνήθηκε τη χορήγηση πιστοποιητικών τύπου A1 στους υπηκόους τρίτων χωρών που απασχολούσε η HOI, προβάλλοντας ότι κακώς εξέδιδε κατά το παρελθόν τέτοια πιστοποιητικά.

18. Κατόπιν διαβουλεύσεως, εν μέρει μετά από ασφαλιστικά μέτρα που διατάχθηκαν από το Rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες), το SvB τελικώς εξέδωσε πιστοποιητικά τύπου A1 που ίσχυαν μέχρι την 1η Μαΐου 2016. Πάντως, η περίοδος των παραστάσεων έληξε στις 22 Μαΐου 2016, οπότε όσον αφορά τις τελευταίες αυτές εβδομάδες εξακολουθεί να υφίσταται διαφορά.

19. Με απόφαση της 28ης Απριλίου 2016, το Rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο Άμστερνταμ) έκρινε ότι το SvB έπρεπε να εκδώσει πιστοποιητικά τύπου A1 που να ισχύουν καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου των παραστάσεων, ήτοι μέχρι τις 22 Μαΐου 2016.

20. Εν συνεχεία, το SvB άσκησε κατά της εν λόγω αποφάσεως έφεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

21. Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι D. Balandin και I. Lukashenko δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 του κανονισμού 883/2004, δεδομένου ότι δεν είναι υπήκοοι κράτους μέλους, ανιθαγενείς ή πρόσφυγες. Μπορούν να τύχουν της προστασίας των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού μόνον αν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1231/2010, ο οποίος σκοπεί στην επέκταση, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 καθώς και του εκτελεστικού του κανονισμού στους υπηκόους τρίτων χωρών.

22. Κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν αμφισβητείται ότι οι D. Balandin και I. Lukashenko δεν κατοικούσαν στις Κάτω Χώρες ή σε άλλο κράτος μέλος, αλλά διέμεναν και εργάζονταν προσωρινά εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο ια', του κανονισμού 883/2004. Κατά το αιτούν δικαστήριο, υπάρχει, στο πλαίσιο αυτό, κάποια ασάφεια ως προς το αν επίκληση του άρθρου 1 του κανονισμού 1231/2010 μπορεί να γίνει μόνον από υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι έχουν την κατοικία τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο ι', του κανονισμού 883/2004, ή και από υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι βρίσκονται στη κατάσταση των D. Balandin και I. Lukashenko.

23. Έχοντας αμφιβολίες ως προς την ορθή ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Centrale Raad van Beroep (εφετείο για υποθέσεις κοινωνικής ασφαλίσεως και δημοσιούπαλληλικές υποθέσεις), αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει το άρθρο 1 του κανονισμού 1231/2010 να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι μισθωτοί υπήκοοι τρίτης χώρας, οι οποίοι κατοικούν εκτός της Ένωσης αλλά παρέχουν προσωρινά εργασία σε διάφορα κράτη μέλη στην υπηρεσία εργοδότη εγκατεστημένου στις Κάτω Χώρες, δύνανται να επικαλεστούν τον τίτλο II του κανονισμού 883/2004 και του κανονισμού 987/2009;»

24. Γραπτές παρατηρήσεις στην παρούσα διαδικασία υπέβαλαν ο D. Balandin, ο I. Lukashenko και η ΗΟΙ (στο εξής από κοινού: Balandin κ.λπ.), το SvB, η Ολλανδική, η Τσεχική και η Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή. Ο Balandin κ.λπ., το SvB, η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή ανέπτυξαν επίσης προφορικώς τα επιχειρήματά τους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 4ης Ιουλίου 2018.

III. Ανάλυση

25. Με το προδικαστικό του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι βρίσκονται στην κατάσταση των D. Balandin και I. Lukashenko εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 του κανονισμού 1231/2010 και, κατ' επέκταση, του κανονισμού 883/2004 και του εκτελεστικού του κανονισμού.

26. Η υπόθεση ήχθη ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου επειδή στο πλαίσιο της σχετικής εθνικής διαδικασίας το SvB ισχυρίστηκε ότι οι D. Balandin και I. Lukashenko δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1231/2010. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου, το SvB μετέβαλε τη θέση του. Υπό τις περιστάσεις αυτές, γεννάται το ερώτημα αν εξακολουθεί να υφίσταται πραγματική διαφορά, όπως απαιτείται από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.

27. Υπέρ των ερωτημάτων που αφορούν το δίκαιο της Ένωσης συντρέχει τεκμήριο λυσιτέλειας, το δε όριο για την άρνηση του Δικαστηρίου να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος τεθέντος από εθνικό δικαστήριο είναι υψηλό: μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή επίσης όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα τεθέντα ερωτήματα¹². Κατά συνέπεια, φρονώ ότι το Δικαστήριο πρέπει να δώσει απάντηση στο ερώτημα που του τέθηκε, εκτός αν η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ανακληθεί.

28. Το άρθρο 1 του κανονισμού 1231/2010 περιέχει δύο προϋποθέσεις για την εφαρμογή του. Πρώτον, οι υπήκοοι τρίτων χωρών που επιθυμούν να τύχουν της προστασίας του εν λόγω κανονισμού πρέπει να διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους· και, δεύτερον, πρέπει να βρίσκονται σε κατάσταση που δεν περιορίζεται εντός του εδάφους ενός και μόνο κράτους μέλους.

29. Δεν αμφισβητείται στην υπό κρίση υπόθεση ότι οι D. Balandin και I. Lukashenko πληρούν τη δεύτερη προϋπόθεση. Το ζήτημα που αμφισβητείται στην κύρια δίκη είναι αν όντως μπορεί να θεωρηθεί ότι οι D. Balandin και I. Lukashenko «διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους» κατά την έννοια του κανονισμού 1231/2010.

30. Ο κανονισμός 1231/2010 δεν περιέχει ορισμό της εκφράσεως «διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους», ούτε τέτοιος ορισμός απαντά σε άλλες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης. Εξ όσων γνωρίζω, το Δικαστήριο δεν έχει μέχρι σήμερα δώσει ένα τέτοιο ορισμό για τους σκοπούς εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού (ή του προϊσχύσαντος κανονισμού, ο οποίος στο σημείο αυτό έχει σχεδόν πανομοιότυπη διατύπωση).

31. Μέχρι σήμερα, το Δικαστήριο έχει εξετάσει μόνον έμμεσα το κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 1231/2010 κριτήριο ότι υπήκοοι τρίτων χωρών πρέπει να διαμένουν νόμιμα σε κράτος μέλος, στη νομολογία του σχετικά με το δεύτερο κριτήριο του ίδιου άρθρου. Από την εν λόγω νομολογία είναι σαφές ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαθέτουν άδεια διαμονής σε κράτος μέλος πληρούν το κριτήριο της νόμιμης διαμονής¹³.

32. Ωστόσο, οι D. Balandin και I. Lukashenko δεν διαθέτουν άδεια διαμονής. Εισήλθαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση βάσει θεωρήσεως Σένγκεν η οποία τους επιτρέπει να παραμείνουν στη ζώνη Σένγκεν για διάστημα που δεν υπερβαίνει τις 90 ημέρες εντός οποιασδήποτε περιόδου 180 ημερών¹⁴. Μολονότι αυτό δεν επιβεβαιώθηκε απολύτως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, φαίνεται ότι οι εν λόγω θεωρήσεις Σένγκεν συμπληρώθηκαν με εθνικές θεωρήσεις ώστε να καλυφθεί ολόκληρη η περίοδος των παραστάσεων, από τον Οκτώβριο μέχρι τα τέλη Μαΐου.

12 Βλ. απόφαση της 16ης Ιουνίου 2015, Gauweiler κ.λπ. (C-62/14, EU:C:2015:400, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Βλ. επίσης, όσον αφορά τις κατασκευασμένες από τους διαδίκους διαφορές, αποφάσεις της 11ης Μαρτίου 1980, Foglia (104/79, EU:C:1980:73), και της 16ης Δεκεμβρίου 1981, Foglia (244/80, EU:C:1981:302). Περαιτέρω, βλ. απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 1995, Leclerc-Siplec (C-412/93, EU:C:1995:26, σκέψη 14), όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι το γεγονός ότι οι διάδικοι της κύριας δίκης συμφωνούν ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα ουδόλως θίγει το υποστατό της διαφοράς.

13 Βλ. αποφάσεις της 21ης Ιουνίου 2017, Martinez Silva (C-449/16, EU:C:2017:485, σκέψη 27), της 13ης Ιουνίου 2013, Hadj Ahmed (C-45/12, EU:C:2013:390, σκέψεις 12 και 31), και της 18ης Νοεμβρίου 2010, Xhymshiti (C-247/09, EU:C:2010:698, σκέψη 29).

14 Βλ. άρθρο 1, παράγραφος 1, του κώδικα θεωρήσεων Σένγκεν.

33. Κατά συνέπεια, πρέπει να καθοριστεί αν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι ασκούν μισθωτή δραστηριότητα «διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους» όταν αυτοί δεν διαθέτουν άδεια διαμονής, αλλά βρίσκονται στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει θεωρήσεως βραχείας διαμονής.

34. Κατά πάγια νομολογία, η ανάγκη ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης και η αρχή της ισότητας απαιτούν όπως στο περιεχόμενο διατάξεως του δικαίου της Ένωσης η οποία δεν παραπέμπει ρητώς στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιάς και του περιεχομένου της πρέπει κατά κανόνα να δίδεται, σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, αυτοτελής και ομοιόμορφη ερμηνεία¹⁵.

35. Ο κανονισμός 1231/2010 δεν περιέχει παραπομπή στις εθνικές νομοθεσίες όσον αφορά την έννοια της εκφράσεως «διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους». Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό, για την εφαρμογή του κανονισμού 1231/2010, ότι πρόκειται για αυτοτελή έννοια του δικαίου της Ένωσης, η οποία χρήζει ομοιόμορφης ερμηνείας σε όλα τα κράτη μέλη¹⁶.

36. Το ίδιο ισχύει, *mutatis mutandis*, όσον αφορά τις έννοιες «κατοικία», στο άρθρο 1, στοιχείο ι', του κανονισμού 883/2004, και «διαμονή», στο άρθρο 1, στοιχείο ια', του ίδιου κανονισμού.

37. Για τον ίδιο λόγο, εν προκειμένω δεν έχει σημασία το γεγονός ότι, όπως επισημαίνεται από το αιτούν δικαστήριο, παρατηρούνται κάποιες διαφορές στις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις του κανονισμού 1231/2010. Η ανάγκη αυτοτελούς και ομοιόμορφης ερμηνείας δεν επιτρέπει να λαμβάνεται υπόψη μεμονωμένα μία γλωσσική απόδοση του κειμένου, αλλά επιτάσσει να ερμηνεύεται το κείμενο με γνώμονα τον σκοπό της επίμαχης νομοθετικής πράξεως¹⁷.

38. Δεδομένου ότι στο δίκαιο της Ένωσης δεν έχει πραγματοποιηθεί πλήρης εναρμόνιση των προϋποθέσεων εισόδου, διαμονής και παραμονής των υπηκόων τρίτων χωρών, τα κριτήρια που έχουν θεσπιστεί βάσει του εθνικού μεταναστευτικού δικαίου όντως διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο όσον αφορά το ζήτημα αν πληρούνται οι προϋποθέσεις της νόμιμης διαμονής σε κράτος μέλος. Πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι ο κατά το εθνικό δίκαιο νομικός χαρακτηρισμός της διαμονής υπηκόου τρίτης χώρας δεν ασκεί επιρροή όσον αφορά την εκτίμηση που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του κανονισμού 1231/2010.

39. Επομένως, η κατάσταση, αφενός, των D. Balandin και I. Lukashenko και, αφετέρου, αυτή των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν στις Κάτω Χώρες καθ' όλη τη χειμερινή περίοδο και καλύπτονται από την ολλανδική κοινωνική ασφάλιση δεν είναι συγκρίσιμες για τους σκοπούς της παρούσας εκτιμήσεως. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στις περιπτώσεις όπου η επίμαχη υπόθεση αφορά ένα μόνον κράτος μέλος της Ένωσης και ένα τρίτο κράτος, το δίκαιο της Ένωσης δεν έχει εφαρμογή και οι υπήκοοι της τρίτης χώρας δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1231/2010¹⁸. Επομένως, η κατάσταση των εν λόγω υπηκόων τρίτων χωρών διέπεται αποκλειστικά από το εθνικό δίκαιο.

15 Βλ. απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2013, Brey (C-140/12, EU:C:2013:565, σκέψη 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

16 Βλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2011, Ziolkowski και Szeja (C-424/10 και C-425/10, EU:C:2011:866, σκέψεις 32 και 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

17 Βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2013, X (C-486/12, EU:C:2013:836, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

18 Βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις της 13ης Ιουνίου 2013, Hadj Ahmed (C-45/12, EU:C:2013:390, σκέψη 32), και της 18ης Νοεμβρίου 2010, Xymshiti (C-247/09, EU:C:2010:698, σκέψη 37).

40. Ελλείψει ορισμού στην οικεία νομοθετική πράξη, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται από το σύνολο των κανόνων του οποίου αυτή αποτελεί μέρος¹⁹.

41. Στη συνέχεια, θα εξεταστούν, κατά πρώτον, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται ο κανονισμός 1231/2010 και οι σκοποί που επιδιώκονται από το σύνολο των κανόνων του οποίου αυτός αποτελεί μέρος. Βάσει της εν λόγω αναλύσεως, σε δεύτερο στάδιο, θα ερμηνευθεί η έκφραση «διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους» προκειμένου να καθοριστεί αν οι D. Balandin και I. Lukashenko πληρούν τις προϋποθέσεις για να διαμένουν νόμιμα σε κράτος μέλος.

A. Το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται ο κανονισμός 1231/2010 και οι σκοποί που επιδιώκονται με το σύνολο των κανόνων του οποίου αυτός αποτελεί μέρος

42. Ο κανονισμός 1231/2010 εκδόθηκε ως μέρος ολοκληρωμένης δέσμης νομοθετικών μέτρων για την απλούστευση και τον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά τόσο τους πολίτες της Ένωσης όσο και τους υπηκόους τρίτων χωρών.

43. Το γράμμα του κανονισμού είναι σχεδόν πανομοιότυπο με το γράμμα του προϊσχύσαντος κανονισμού, ήτοι του κανονισμού 859/2003. Ωστόσο, μολονότι ο προγενέστερος κανονισμός περιείχε ειδικές διατάξεις κατά τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούσαν να περιορίσουν σε κάποια έκταση το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα εθνικά κριτήρια ως προϋποθέσεις²⁰, ο κανονισμός 1231/2010 δεν διατήρησε τις εν λόγω εξαιρέσεις.

44. Ο κανονισμός 1231/2010, όπως αναφέρει ο τίτλος του, επεκτείνει τις διατάξεις σχετικά με τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης που ισχύουν στα κράτη μέλη, ήτοι τον κανονισμό 883/2004 και τον εκτελεστικό του κανονισμό, στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν διέπονται από τους κανονισμούς αυτούς μόνο λόγω της ιθαγένειάς τους.

45. Επομένως, για την ορθή κατανόηση του πλαισίου και των σκοπών του κανονισμού 1231/2010, ο εν λόγω κανονισμός πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα του κανονισμού 883/2004.

46. Με την επέκταση της εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 και του εκτελεστικού του κανονισμού σε ορισμένους υπηκόους τρίτων χωρών, ο κανονισμός 1231/2010 επιδιώκει, στο μέτρο του δυνατού, να παράσχει στους εν λόγω υπηκόους τρίτων χωρών τα ίδια δικαιώματα με εκείνα που οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης απολαμβάνουν όσον αφορά τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης βάσει του κανονισμού 883/2004²¹.

47. Έτσι, αμφότεροι οι κανονισμοί διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα που ασκούν το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν βρίσκονται σε δυσμενέστερη θέση όσον αφορά τα δικαιώματά τους κοινωνικής ασφάλισης. Εντούτοις, επισημαίνεται ότι οι κανονισμοί δεν σκοπούν στην εναρμόνιση των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Αντιθέτως, οι κανονισμοί προβλέπουν κανόνες άρσεως συγκρούσεων οι οποίοι καθορίζουν το εφαρμοστέο καθεστώς

¹⁹ Βλ., συναφώς, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 1982, Cilfit κ.λπ. (283/81, EU:C:1982:335, σκέψη 20). Βλ., επίσης, αποφάσεις της 2ας Σεπτεμβρίου 2010, Kirin Amgen (C-66/09, EU:C:2010:484, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), και της 21ης Δεκεμβρίου 2011, Ziolkowski και Szeja (C-424/10 και C-425/10, EU:C:2011:866, σκέψη 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

²⁰ Βλ. παράρτημα του κανονισμού 859/2003.

²¹ Βλ. πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. [...] στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν καλύπτονται ήδη από τις εν λόγω διατάξεις μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους [COM(2007) 439 τελικό], σ. 2 της αιτιολογικής εκθέσεως – Πλαίσιο της πρότασης). Βλ. επίσης έγγραφο 14762/01 του Συμβουλίου («2392η Σύνοδος του Συμβουλίου – Απασχόληση και κοινωνική πολιτική – Βρυξέλλες, 3η Δεκεμβρίου 2001»), σ. 7 και 8, καθώς και Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999, συμπεράσμα 21.

όσον αφορά την υπαγωγή στην κοινωνική ασφάλιση²². Τούτο αποσκοπεί όχι μόνον στην αποτροπή του ενδεχομένου πρόσωπα που κυκλοφορούν εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αφεθούν χωρίς κάλυψη στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως λόγω ελλείψεως εφαρμοστέας επ' αυτών νομοθεσίας, αλλά και στην υπαγωγή των εν λόγω προσώπων στο κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα ενός μόνον κράτους μέλους σε δεδομένο χρονικό σημείο²³.

48. Επομένως, οι κανονισμοί δεν δημιουργούν δικαίωμα για προστασία με κοινωνική ασφάλιση, αλλά αντιθέτως καθορίζουν ποιο καθεστώς πρέπει να τύχει εφαρμογής. Οι κανόνες συντονισμού εφαρμόζονται άπαξ κάποιος ήδη υπάγεται στο κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα κράτους μέλους. Ωστόσο, οι προϋποθέσεις για την εν λόγω υπαγωγή καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

49. Μολονότι οι δύο κανονισμοί κατά βάση προβλέπουν τους ίδιους ουσιαστικούς κανόνες, εντούτοις εμφανίζουν σημαντική διαφορά όσον αφορά το προσωπικό πεδίο εφαρμογής. Ο κανονισμός 883/2004 έχει εφαρμογή σε όλους τους πολίτες της Ένωσης, τους ανιθαγενείς και τους πρόσφυγες, καθώς και στα μέλη της οικογένειάς τους και στους επιζώντες τους, που κατοικούν σε κράτος μέλος²⁴. Από την άλλη πλευρά, ο κανονισμός 1231/2010 έχει εφαρμογή σε υπηκόους τρίτων χωρών, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους και στους επιζώντες τους²⁵.

50. Έτσι, γιατί να υπάρχουν δύο χωριστές νομοθετικές πράξεις που επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό;

51. Μια πρώτη πρόταση για τον κανονισμό 883/2004 προέβλεπε ότι ο κανονισμός θα είχε επίσης εφαρμογή σε υπηκόους τρίτων χωρών, όσο κατοικούσαν σε κράτος μέλος²⁶. Η εφαρμογή σε υπηκόους τρίτων χωρών των ίδιων κανόνων που ισχύουν για τους πολίτες της Ένωσης σκοπούσε στην αποφυγή του ενδεχομένου οι αρχές των κρατών μελών να είναι υποχρεωμένες να διαχειρίζονται περίπλοκες νομικές και διοικητικές καταστάσεις που αφορούν περιορισμένη ομάδα προσώπων²⁷. Επιπλέον, θεωρήθηκε «κατά βάση άδικο» οι υπήκοοι τρίτων χωρών που εργάζονταν νόμιμα και ήσαν ασφαλισμένοι σε κράτος μέλος να τυγχάνουν διαφορετικής μεταχειρίσεως από τους πολίτες της Ένωσης από τη στιγμή που διασχίζουν οποιοδήποτε από τα σύνορα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁸.

52. Εντούτοις, ο κανονισμός 883/2004 βασίζεται στο δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ήδη από τη δεκαετία του 1950 ο νομοθέτης της Ένωσης είχε συνειδητοποιήσει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα καθίστατο ιδιαίτερα δυσχερής αν οι εν λόγω εργαζόμενοι δεν μπορούσαν να μεταφέρουν επίσης τα δικαιώματά τους κοινωνικής ασφαλίσεως²⁹. Εφόσον οι υπήκοοι τρίτων χωρών δεν απολαμβάνουν το ίδιο δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, έπρεπε να χρησιμοποιηθεί διαφορετική νομική βάση για την επέκταση του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως σε υπηκόους τρίτων χωρών³⁰. Ως εκ τούτου, σε αντίθεση με τον κανονισμό 883/2004, ο κανονισμός 1231/2010 βασίστηκε στο άρθρο 79, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΣΛΕΕ.

22 Βλ. πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης [COM(1998) 779 τελικό], σ. 1.

23 Βλ. αποφάσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Β. (C-394/13, EU:C:2014:2199, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), και της 5ης Ιουνίου 2014, Ι (C-255/13, EU:C:2014:1291, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

24 Βλ. άρθρο 2 του κανονισμού 883/2004.

25 Βλ. άρθρο 1 του κανονισμού 1231/2010.

26 Βλ. πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης [COM(1998) 779 τελικό], σ. 2.

27 Βλ., συναφώς, αιτιολογική σκέψη 8 του κανονισμού 1231/2010.

28 Βλ. έγγραφο 12296/01 του Συμβουλίου, Προσθήκη 2 («Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας – Παράμετροι για τον εκσυγχρονισμό του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 = Επεξηγηματικό σημείωμα), σ. 11.

29 Βλ. κανονισμό 3 του 1958 περί κοινωνικής ασφαλίσεως των διακινουμένων εργαζομένων (JO 1958, 30, σ. 561) και έγγραφο 12296/01 του Συμβουλίου, Προσθήκη 1 («Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας – Παράμετροι για τον εκσυγχρονισμό του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 = Κείμενο των παραμέτρων»), σ. 3.

30 Βλ. έγγραφο 12296/01 του Συμβουλίου, («Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας – Παράμετροι για τον εκσυγχρονισμό του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71»), σ. 4, όπου γίνεται παραπομπή στην απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 2001, Khalil κ.λπ. (C-95/99 έως C-98/99 και C-180/99, EU:C:2001:532).

53. Το άρθρο 79, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ παρέχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση τη δυνατότητα να θεσπίζει μέτρα που καθορίζουν τα δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα σε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των όρων που διέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή στα άλλα κράτη μέλη. Εντούτοις, όπως καθίσταται σαφές από το άρθρο 79, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, η θέσπιση των εν λόγω μέτρων πρέπει να υπηρετεί τους σκοπούς του άρθρου 79, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δηλαδή τους σκοπούς της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής που συνίστανται στην αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, στη δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη μέλη, καθώς και στην πρόληψη της παράνομης μεταναστεύσεως και της εμπορίας ανθρώπων και στην ενισχυμένη καταπολέμησή της³¹.

54. Η μεταναστευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέρος της οποίας αποτελεί ο κανονισμός 1231/2010, βασίζεται επίσης στο άρθρο 79 ΣΛΕΕ. Σκοπός της εν λόγω πολιτικής είναι η προσέλκυση και ενσωμάτωση στο εργατικό δυναμικό των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εργαζομένων από τρίτες χώρες, προκειμένου να καλυφθούν οι υφιστάμενες και οι μελλοντικές ανάγκες της αγοράς εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να διασφαλιστεί η αειφόρος ανάπτυξη όλων των χωρών. Ταυτόχρονα, η μεταναστευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιδιώκει να διασφαλιστεί ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών που εργάζονται νόμιμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχουν την εργασία τους υπό δίκαιους όρους και τυγχάνουν κοινωνικής προστασίας υψηλού επιπέδου. Η πολιτική αυτή, ωστόσο δεν επιδιώκει τη γενική εναρμόνιση των όρων εισόδου, διαμονής και παραμονής των υπηκόων τρίτων χωρών³².

55. Στο πλαίσιο του κανονισμού 1231/2010 τούτο σημαίνει ότι, ενώ υπήκοοι τρίτων χωρών διαθέτουν το ίδιο δικαίωμα όσον αφορά τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, η εφαρμογή της νομοθεσίας περί συντονισμού δεν τους παρέχει οποιοδήποτε δικαίωμα εισόδου, διαμονής ή παραμονής σε κράτος μέλος, ούτε δικαίωμα προσβάσεως στην αγορά του εργασιών³³. Ο ενδιαφερόμενος πρέπει ήδη να διαμένει νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους³⁴.

56. Πάντως, το ως άνω κριτήριο πρέπει να πληρούται μόνο στο πρώτο κράτος μέλος. Για να υπάρχει κάλυψη με τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης σε ένα δεύτερο κράτος μέλος, όσον αφορά την προσωρινή διαμονή δεν χρειάζεται να πληρούνται πάλι οι προϋποθέσεις νόμιμης διαμονής. Άπαξ υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν αποκτήσει το καθεστώς του νομίμως διαμένοντος στο πρώτο κράτος μέλος, μπορούν απλά να μετακινηθούν στο δεύτερο κράτος, σεβόμενοι την περί εισόδου και διαμονής εθνική νομοθεσία του κράτους αυτού³⁵. Έτσι, το καθεστώς του νομίμως διαμένοντος, ούτως ειπείν, «εξάγεται» στο δεύτερο κράτος μέλος.

57. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι το καθεστώς αυτό μπορεί να εξαχθεί μόνον όσο εξακολουθεί να υφίσταται στο πρώτο κράτος μέλος.

58. Ακριβώς υπό το πρίσμα των ως άνω εκτιμήσεων πρέπει να ερμηνευθεί η περιεχόμενη στον κανονισμό 1231/2010 έκφραση «διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους».

31 Βλ. απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2014, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου (C-81/13, EU:C:2014:2449, σκέψεις 41 και 42).

32 Βλ., συναφώς, έγγραφο 16879/1/06 του Συμβουλίου («Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών 14/15 Δεκεμβρίου 2006 – Συμπεράσματα της Προεδρίας»), σ. 6 έως 12 και τα εκεί αναφερόμενα έγγραφα, καθώς και πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. [...] στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν καλύπτονται ήδη από τις εν λόγω διατάξεις μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους [COM(2007) 439 τελικό].

33 Βλ. αιτιολογική σκέψη 10 του κανονισμού 1231/2010.

34 Βλ. αιτιολογική σκέψη 11 του κανονισμού 1231/2010.

35 Βλ. πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. [...] στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν καλύπτονται ήδη από τις εν λόγω διατάξεις μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους [COM(2007) 439 τελικό], σ. 6 της αιτιολογικής εκθέσεως).

B. Η περιεχόμενη στον κανονισμό 1231/2010 έννοια «διαμένουν νόμιμα σε κράτος μέλος»

59. Στις γραπτές τους παρατηρήσεις, οι μετέχοντες στην παρούσα διαδικασία εστίασαν τις συζητήσεις τους στο ζήτημα αν η «νόμιμη διαμονή» κατά την έννοια του κανονισμού 1231/2010 πρέπει να ερμηνευθεί επί τη βάσει της «κατοικίας» όπως αυτή ορίζεται στον κανονισμό 883/2004. Όλοι οι μετέχοντες στη διαδικασία και το αιτούν δικαστήριο λαμβάνουν ως δεδομένο ότι η παρουσία των ενδιαφερόμενων υπηκόων τρίτων χωρών στα κράτη μέλη ήταν σε κάθε περίπτωση νόμιμη.

60. Κατά το άρθρο 1, στοιχείο ι', του κανονισμού 883/2004, ως «κατοικία» νοείται «ο τόπος στον οποίο διαμένει συνήθως ένα πρόσωπο».

61. Το άρθρο 11 του εκτελεστικού κανονισμού του κανονισμού 883/2004, ο οποίος κωδικοποίησε την προγενέστερη νομολογία του Δικαστηρίου, ορίζει περαιτέρω ότι, για τους σκοπούς του κανονισμού 883/2004, κατοικία είναι ο τόπος όπου βρίσκεται «το κέντρο των συμφερόντων» του ενδιαφερόμενου προσώπου. Ο προσδιορισμός του εν λόγω κέντρου των συμφερόντων περιλαμβάνει περιπτώσιολογική εκτίμηση η οποία λαμβάνει υπόψη παράγοντες όπως η διάρκεια της παρουσίας του εν λόγω προσώπου, οποιαδήποτε ασκούμενη δραστηριότητα, η οικογενειακή κατάσταση και οι οικογενειακοί δεσμοί του, οποιαδήποτε μη αμειβόμενη δραστηριότητα, οι συνθήκες στεγάσεως ή η φορολογική κατοικία³⁶. Επιπλέον, όταν η εκτίμηση των ως άνω κριτηρίων δεν οδηγεί σε οριστικό αποτέλεσμα, καθοριστική για τον προσδιορισμό της κατοικίας του εν λόγω προσώπου είναι η βούληση του προσώπου, όπως αυτή προκύπτει από τα σχετικά στοιχεία και τις σχετικές περιστάσεις.

62. Επομένως στον κανονισμό 883/2004 η «κατοικία» είναι πραγματική έννοια.

63. Τούτο επειδή, από απόψεως δικαίου της Ένωσης, οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν γενικό δικαίωμα διαμονής και ελεύθερης κυκλοφορίας εντός όλων των κρατών μελών. Από νομικής απόψεως, δεν είναι δυνατή η πραγματοποίηση διακρίσεων στη σχέση μεταξύ πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένου κράτους μέλους χωρίς να εξεταστεί η ιθαγένεια του προσώπου αυτού. Ένας πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει εν γένει το δικαίωμα να διαμένει σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως, ο σκοπός του κανονισμού 883/2004 δεν είναι να καθοριστεί αν οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν δικαίωμα για τον συντονισμό των δικαιωμάτων τους κοινωνικής ασφάλισης, αλλά αντιθέτως να προσδιοριστεί το κράτος μέλος με το οποίο αυτοί *όντως* συνδέονται στενότερα. Ομοίως, οι ανιθαγενείς και οι πρόσφυγες διαθέτουν το εν λόγω δικαίωμα βάσει διεθνών υποχρεώσεων των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, έχουν συμπεριληφθεί στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004³⁷.

64. Αντιθέτως, οι υπήκοοι τρίτων χωρών δεν διαθέτουν γενικό δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής εντός των κρατών μελών. Συνεπώς, δεν έχουν ούτε γενική αξίωση για «εξαγωγήμη» κοινωνική ασφάλιση.

65. Έτσι, ο κανονισμός 1231/2010 σκοπεί να καθορίσει εξαρχής αν υπήκοος τρίτης χώρας έχει δικαίωμα, από απόψεως δικαίου της Ένωσης, για τον συντονισμό των δικαιωμάτων του κοινωνικής ασφάλισης. Όπως προκύπτει από τον ίδιο τον όρο, η έννοια «νομίμως διαμένων σε κράτος μέλος» είναι νομική έννοια. Ως εκ τούτου, ο ορισμός της πραγματικής έννοιας του όρου «κατοικία» στον κανονισμό 883/2004 είναι αδιάφορος για την ερμηνεία του όρου «νομίμως διαμένων σε κράτος μέλος» στο πλαίσιο του κανονισμού 1231/2010. Εκείνο που πρέπει να καθοριστεί είναι ο νομικός χαρακτηρισμός, από απόψεως δικαίου της Ένωσης, της παρουσίας των υπηκόων τρίτων χωρών στα κράτη μέλη.

36 Βλ. κανονισμό 987/2009, άρθρο 11, παράγραφος 1.

37 Βλ., συναφώς, απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 2001, Khalil κ.λπ. (C-95/99 έως C-98/99 και C-180/99, EU:C:2001:532, σκέψεις 39 έως 58).

66. Έπεται επίσης ότι οι έννοιες «νομίμως διαμένων σε κράτος μέλος», κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 1231/2010, «κατοικία», όπως ορίζεται στο άρθρο 1, στοιχείο ι', του κανονισμού 883/2004, και «διαμονή», η οποία ορίζεται στο άρθρο 1, στοιχείο ια', του κανονισμού 883/2004 ως «προσωρινή διαμονή», αποτελούν τρεις χωριστές νομικές έννοιες του δικαίου της Ένωσης³⁸.

67. Ελλείπει ορισμού της έννοιας «νομίμως διαμένων» στον κανονισμό 1231/2010, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, κατά την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης, είναι αναγκαίο να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται από το σύνολο των κανόνων του οποίου αυτή αποτελεί μέρος³⁹.

68. Όπως εκτέθηκε έμμεσα στο σημείο 52 των παρουσών προτάσεων, ο κανονισμός 883/2004 σκοπó έχει να συντονίσει τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης των προσώπων που ασκούν την ελευθερία τους να κυκλοφορούν εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, οι υπήκοοι τρίτων χωρών γενικώς δεν διαθέτουν την ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντιθέτως, το δικαίωμά τους κυκλοφορίας και διαμονής στην Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται πάντοτε σε ρητές νομικές διατάξεις που δημιουργούν ένα τέτοιο δικαίωμα. Ελλείπει πλήρους εναρμόνισης, τέτοιες διατάξεις μπορούν να αντληθούν είτε από το δίκαιο της Ένωσης είτε από το εθνικό δίκαιο.

69. Από απόψεως δικαίου της Ένωσης, υπάρχει σειρά νομοθετικών πράξεων επί των οποίων μπορεί να στηριχθεί το δικαίωμα κυκλοφορίας και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών. Για τους σκοπούς της υπό κρίση υποθέσεως, αρκεί η εστίαση στις νομοθετικές πράξεις που ασχολούνται με εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών, καθόσον οι D. Balandin και I. Lukashenko ασκούν μισθωτή δραστηριότητα⁴⁰.

70. Τόσο η οδηγία για την μπλε κάρτα⁴¹ όσο και η οδηγία περί ενδοεταίρικής μεταθέσεως⁴² ρητώς προβλέπουν το δικαίωμα κυκλοφορίας και διαμονής στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπηκόων τρίτων χωρών βάσει του δικαίου της Ένωσης. Κατά συνέπεια, οποιοδήποτε υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση βασιζόμενοι στις εν λόγω νομοθετικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να θεωρούνται ως «νομίμως διαμένοντες» κατά τον κανονισμό 1231/2010. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τις Συμφωνίες συνδέσεως οι οποίες περιέχουν διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα κυκλοφορίας και διαμονής στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η οδηγία περί εποχιακών εργαζομένων, μολονότι επιτρέπει την εργασία υπηκόων τρίτων χωρών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε προσωρινή βάση, εντούτοις δεν προβλέπει τέτοιο δικαίωμα και ρητώς αποκλείει ότι οι ενδιαφερόμενοι υπήκοοι τρίτων

38 Έστω και αν σε μερικές γλώσσες, όπως η ολλανδική, για τις τρεις έννοιες μπορεί να χρησιμοποιείται η ίδια ή απατηλά παρόμοια ορολογία.

39 Απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2010, Kirin Amgen (C-66/09, EU:C:2010:484, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

40 Άλλα παραδείγματα είναι η οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77), η οδηγία 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες (ΕΕ 2004 L 16, σ. 44), ή η οδηγία (ΕΕ) 2016/801 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την έρευνα, τις σπουδές, την πρακτική άσκηση, την εθελοντική υπηρεσία, τις ανταλλαγές μαθητών ή τα εκπαιδευτικά προγράμματα και την απασχόληση των εσωτερικών άμισθων βοηθών (au pair) (ΕΕ 2016, L 132, σ. 21).

41 Οδηγία 2009/50/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 2009, σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης (ΕΕ 2009, L 155, σ. 17), άρθρο 18.

42 Οδηγία 2014/66/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταίρικής μετάθεσης (ΕΕ 2014, L 157, σ. 1), άρθρο 20.

χωρών κατοικούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση⁴³. Επομένως, υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι βρίσκονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση βασιζόμενοι στην εν λόγω νομοθετική πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ασφαλώς δεν θα θεωρούνται ως «νομίμως διαμένοντες» κατά την έννοια του κανονισμού 1231/2010⁴⁴.

71. Από την άλλη πλευρά, το δικαίωμα κυκλοφορίας και διαμονής μπορεί επίσης να απορρέει από νομικό καθεστώς που βασίζεται στο εθνικό δίκαιο. Ωστόσο, επειδή τα κράτη μέλη είναι αποκλειστικώς αρμόδια να ρυθμίζουν τα της εισδοχής, και μεταξύ άλλων τον όγκο εισδοχής, υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την εργασία, καθώς και επειδή οι όροι εισόδου, διαμονής και παραμονής υπηκόων τρίτων χωρών δεν έχουν εναρμονιστεί πλήρως, τα κριτήρια για ένα τέτοιο καθεστώς μπορεί να ποικίλλουν σε σημαντικό βαθμό μεταξύ των κρατών μελών⁴⁵. Επομένως, φρονώ ότι, από την όλη οικονομία και από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η επίμαχη νομοθεσία, και προκειμένου να διευκολυνθεί ο έλεγχος του νομικού καθεστώτος υπηκόων τρίτων χωρών, προκύπτει κατ' ανάγκη ότι το καθεστώς αυτό πρέπει να πιστοποιείται με άδεια διαμονής. Κατά τον κανονισμό περί αδειών διαμονής, στο πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης «άδεια διαμονής» είναι «κάθε άδεια η οποία εκδίδεται από τις αρχές ενός κράτους μέλους και επιτρέπει σε υπήκοο τρίτης χώρας να διαμένει νόμιμα στο έδαφός του, με εξαίρεση [μεταξύ άλλων] θεωρήσεις»⁴⁶.

72. Πέραν των καταστάσεων που περιγράφονται στα σημεία 69 έως 71 των παρούσων προτάσεων, δεν μπορώ να προβλέψω κατάσταση στην οποία θα θεωρούνταν ότι εργαζόμενος τρίτης χώρας διαμένει νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους κατά την έννοια του κανονισμού 1231/2010, δεδομένου ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών δεν διαθέτουν γενικό δικαίωμα κυκλοφορίας και διαμονής εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

73. Στους D. Balandin και I. Lukashenko επετράπη η είσοδος στις Κάτω Χώρες σύμφωνα με τον κώδικα θεωρήσεων Σένγκεν και, στο μέτρο που μπορεί να συναχθεί από την εθνική δικογραφία που τέθηκε υπόψη του Δικαστηρίου, σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες περί θεωρήσεων. Επίσης, έχουν συνάψει σύμβαση εργασίας με την HOI, η οποία ισχύει από τον Οκτώβριο έως τον Μάιο.

74. Μπορεί να θεωρηθεί ότι «διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους» κατά την έννοια του κανονισμού 1231/2010;

75. Φρονώ πως όχι.

76. Πρώτον, οι D. Balandin και I. Lukashenko δεν διαθέτουν καμία από τις άδειες που εκδίδονται βάσει των εξειδικευμένων νομοθετικών πράξεων του δικαίου της Ένωσης που αναφέρθηκαν στο σημείο 70 ή στην υποσημείωση 40 των παρούσων προτάσεων.

77. Δεύτερον, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι διαθέτουν άδεια διαμονής βάσει κριτηρίων του εθνικού δικαίου, επειδή οι θεωρήσεις δεν αποτελούν «άδειες διαμονής» κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης⁴⁷.

43 Βλ. οδηγία 2014/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την εποχιακή εργασία (ΕΕ 2014, L 94, σ. 375), άρθρο 2.

44 Μολονότι δεν θεωρείται ότι οι εποχιακοί εργαζόμενοι διαμένουν νόμιμα, εντούτοις αυτοί μπορούν να καλυφθούν με κοινωνική ασφάλιση. Ωστόσο, το δικαίωμά τους κοινωνικής ασφάλισης βασίζεται, κατ' εξαίρεση, ειδικά στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας περί εποχιακών εργαζομένων. Ομοίως, υφίστανται άλλες νομοθετικές πράξεις του δικαίου της Ένωσης ή ακόμη και εθνικές διατάξεις που προβλέπουν ειδικά την κάλυψη με κοινωνική ασφάλιση όταν δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι ενδιαφερόμενοι υπήκοοι τρίτων χωρών «διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους» κατά την έννοια του κανονισμού 1231/2010.

45 Βλ., συναφώς, αιτιολογικές σκέψεις 3 και 6 της οδηγίας περί ενιαίας αδειάς.

46 Βλ. άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού περί αδειών διαμονής. Η εν λόγω άδεια περιλαμβάνει επίσης άδεια που εκδίδεται σύμφωνα με την οδηγία περί ενιαίας αδειάς.

47 Βλ. άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο i, του κανονισμού περί αδειών διαμονής.

78. Τρίτον, η παρουσία των D. Balandin και I. Lukashenko στις Κάτω Χώρες μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να είναι νόμιμη μόνο για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο τους επιτρέπεται να παραμείνουν εκεί. Εφόσον αποτελεί μία εκ των βασικών αρχών του κανονισμού 1231/2010 ότι η νόμιμη διαμονή «εξάγεται» από το πρώτο κράτος μέλος στα άλλα κράτη μέλη⁴⁸, οι υπήκοοι τρίτων χωρών πρέπει να θεωρούνται ως νομίμως διαμένοντες στο πρώτο κράτος μέλος καθ' όλο το χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του οποίου ζητείται κάλυψη. Ακόμη και αν υιοθετηθεί μια πιο ελεύθερη ερμηνεία της «νόμιμης διαμονής», αυτή δεν θα μπορούσε να υπερβεί τις 90 ημέρες βάσει της θεωρήσεως Σένγκεν που διαθέτουν. Από αυτής τις απόψεως δεν αρκεί το γεγονός ότι οι D. Balandin και I. Lukashenko μπορούσαν να μείνουν νόμιμα στα άλλα κράτη μέλη. Στις περιπτώσεις όπου η νόμιμη διαμονή δεν μπορεί να εξαχθεί, οι προϋποθέσεις της νόμιμης διαμονής πρέπει να πληρούνται στο επόμενο κράτος μέλος.

79. Επομένως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι D. Balandin και I. Lukashenko διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους και ως εκ τούτου δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1231/2010.

80. Σε αντίθεση με τα όσα προβλήθηκαν από το Svb και την Ολλανδική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι D. Balandin και I. Lukashenko «διαμένουν νόμιμα» στις Κάτω Χώρες κατά την έννοια του κανονισμού 1231/2010 ούτε λόγω του γεγονότος ότι η ΗΟΙ έχει την έδρα της στις Κάτω Χώρες. Μολονότι αυτό θα αρκούσε για να αποδειχθεί διαμονή βάσει του κανονισμού 883/2004, οι δύο παγοδρόμοι πρέπει πρώτα να πληρούν τις προϋποθέσεις του κανονισμού 1231/2010 προκειμένου να επεκταθεί σε αυτούς η εφαρμογή των διατάξεων του πρώτου κανονισμού.

81. Προσθέτω επίσης ότι η επίκληση του τόπου εργασίας κατά τον κανονισμό 883/2004 για την απόδειξη του νομικού καθεστώτος υπηκόου τρίτης χώρας θα προϋπέθετε ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο όντως διαθέτει άδεια εργασίας στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Οι D. Balandin και I. Lukashenko, στο μέτρο που αυτό μπόρεσε να αποδειχθεί κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, εργάζονται στις Κάτω Χώρες χωρίς να διαθέτουν άδεια εργασίας καθόσον στηρίζονται σε μια εξαίρεση που επιτρέπει σε καλλιτέχνες να εργάζονται στις Κάτω Χώρες για 6 εβδομάδες κατ' ανώτατο όριο εντός οποιουδήποτε χρονικού διαστήματος 13 εβδομάδων. Τίθεμένου, προς στιγμήν, κατά μέρος του ζητήματος αν η εν λόγω εξαίρεση μπορεί πράγματι να εφαρμοστεί σε καλλιτέχνες που ασκούν μισθωτή δραστηριότητα, ακόμη και αν οι D. Balandin και I. Lukashenko μπορούσαν να επικαλεστούν τον τόπο εργασίας τους για να αποδείξουν τη νόμιμη διαμονή τους σε κράτος μέλος, θα μπορούσε μόνο να θεωρηθεί ότι εργάζονται στις Κάτω Χώρες για έξι εβδομάδες κατ' ανώτατο όριο.

82. Σε αντίθεση με αυτό που προέβλεπε η Γαλλική Κυβέρνηση, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι D. Balandin και I. Lukashenko εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 1231/2010 αν γίνει παραλληλισμός με την οδηγία περί εποχιακών εργαζομένων. Η εν λόγω οδηγία όχι μόνον εξαιρεί ειδικά τη διαμονή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά επίσης εξαιρεί τους υπηκόους τρίτων χωρών που στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών ασκούν δραστηριότητες εξ ονόματος επιχειρήσεων εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος⁴⁹.

83. Τέλος, η διαπίστωση ότι οι D. Balandin και I. Lukashenko δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1231/2010 ενισχύεται από τους όρους και τις διαδικασίες που έχουν εφαρμογή στις θεωρήσεις Σένγκεν. Το άρθρο 15 του κώδικα θεωρήσεων Σένγκεν απαιτεί να αποδεικνύουν οι αιτούντες θεώρηση Σένγκεν πολλαπλών εισόδων ότι διαθέτουν επαρκή και ισχύουσα ταξιδιωτική

48 Βλ. σημεία 56 και 57 των παρουσών προτάσεων.

49 Βλ. άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 3, στοιχείο α', της οδηγίας περί εποχιακών εργαζομένων.

ιατρική ασφάλιση⁵⁰. Κατ' αρχήν, οι αιτούντες πρέπει να ασφαλιζονται στη χώρα κατοικίας τους⁵¹. Επιπλέον, οι αιτούντες δηλώνουν στο πλαίσιο της αιτήσεώς τους θεωρήσεως ότι δεν σκοπεύουν να αποκτήσουν διαμονή στην Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και ότι διαθέτουν επαρκείς δεσμούς στη χώρα καταγωγής τους ώστε να εξασφαλίζεται η επιστροφή τους.

84. Κατά συνέπεια, συνάγω ότι το άρθρο 1 του κανονισμού 1231/2010 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι εργάζονται σε διάφορα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για εργοδότη εγκατεστημένο στις Κάτω Χώρες, αλλά δεν διαθέτουν άδεια διαμονής βάσει του δικαίου της Ένωσης ή του εθνικού δικαίου, δεν μπορούν να επικαλεστούν τον τίτλο II του κανονισμού 883/2004 και του κανονισμού 987/2009.

85. Ο Balandin κ.λπ. προβάλλουν ότι η εφαρμογή του κανονισμού 1231/2010 στην κατάσταση των D. Balandin και I. Lukashenko είναι ουσιώδης προκειμένου η HOI να είναι σε θέση να παρέχει τις υπηρεσίες της σε άλλα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, ως τελευταίο βήμα, θα εξετάσω το ζήτημα αν η ελευθερία παροχής υπηρεσιών της οποίας απολαύει η HOI ασκεί οποιαδήποτε επιρροή για την ερμηνεία του άρθρου 1 του κανονισμού 1231/2010.

Γ. Ασκεί επιρροή για την ερμηνεία του άρθρου 1 του κανονισμού 1231/2010 η ελευθερία παροχής υπηρεσιών της οποίας απολαύει η HOI;

86. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το SvB συντάχθηκε με τον ισχυρισμό του Balandin κ.λπ. ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι οι D. Balandin και I. Lukashenko εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1231/2010, καθόσον σε διαφορετική περίπτωση θα εμποδιζόταν η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών από την HOI εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συναφώς, το SvB επικαλέστηκε ειδικά τη νομολογία του Δικαστηρίου που διαμορφώθηκε από την απόφαση Vander Elst.

87. Στην εν λόγω απόφαση το Δικαστήριο έκρινε ότι η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, όπως κατοχυρώνεται στο νυν άρθρο 56 ΣΛΕΕ, απαιτεί την κατάργηση κάθε περιορισμού όταν αυτός μπορεί να διακόψει ή να εμποδίσει κατ' άλλον τρόπο τις δραστηριότητες παρόχου υπηρεσιών εγκατεστημένου σε άλλο κράτος μέλος, όπου νομίμως παρέχει ανάλογες υπηρεσίες⁵².

88. Εν προκειμένω, επιβάλλεται να γίνουν κάποιες επισημάνσεις.

89. Πρώτον, η νομολογία Vander Elst δεν ασκεί επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση. Η απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Vander Elst και η νομολογία που διαμορφώθηκε από την εν λόγω απόφαση αφορούσαν εργαζομένους που ήσαν αποσπασμένοι σε άλλο κράτος μέλος. Κατ' αρχάς, όλοι οι ενδιαφερόμενοι εργαζόμενοι πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις διαμονής και εργασίας στο κράτος προελεύσεως⁵³. Το νομικό ζήτημα που τέθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου ήταν αντιθέτως αν, με την απόσπαση των εργαζομένων στο κράτος προορισμού, οι εν λόγω εργαζόμενοι απέκτησαν πρόσβαση στην αγορά εργασίας στο κράτος αυτό, και σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν το κράτος προορισμού μπορούσε, λόγω του γεγονότος αυτού, να επιβάλει πρόσθετες απαιτήσεις⁵⁴.

50 Βλ. άρθρο 15, παράγραφος 2, του κώδικα θεωρήσεων Σένγκεν.

51 Βλ. άρθρο 15, παράγραφος 4, του κώδικα θεωρήσεων Σένγκεν.

52 Βλ. απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994, Vander Elst (C-43/93, EU:C:1994:310, σκέψη 14 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

53 Βλ., επί παραδείγματι, απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994, Vander Elst (C-43/93, EU:C:1994:310, σκέψη 3).

54 Απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994, Vander Elst (C-43/93, EU:C:1994:310, σκέψη 11). Βλ., επίσης, απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie (C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψεις 51 έως 57 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Βλ. επίσης, συναφώς, προτάσεις μου στην υπόθεση Danieli & C. Officine Meccaniche κ.λπ. (C-18/17, EU:C:2018:288, σημεία 85 έως 95).

90. Δεύτερον, η HOI έχει την επιλογή να λάβει άδειες διαμονής για τους D. Balandin και I. Lukashenko βάσει της οδηγίας περί ενιαίας αδειάς⁵⁵. Από τη στιγμή που οι D. Balandin και I. Lukashenko αποκτήσουν άδειες διαμονής θα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1231/2010. Βάσει της εν λόγω αδειάς, θα μπορούσαν στη συνέχεια να αποσπαστούν από τις Κάτω Χώρες στα άλλα κράτη μέλη όπου εμφανίζονται σε παραστάσεις και επομένως θα μπορούσαν να εφαρμοστούν σε αυτούς οι διατάξεις του κανονισμού 883/2004 και του εκτελεστικού του κανονισμού.

91. Τρίτον, μια εκ των συνεπειών που έχει η από την HOI χρήση συνδυασμού εξαιρέσεων που προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης και από τις εθνικές νομοθεσίες είναι ότι οι D. Balandin και I. Lukashenko δεν μπορούν να επικαλεστούν ορισμένα δικαιώματα που άλλως θα διέθεταν βάσει του δικαίου της Ένωσης (επί παραδείγματι, βάσει της οδηγίας περί ενιαίας αδειάς) –κυρίως, το δικαίωμα ίσης μεταχειρίσεως όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας, συμπεριλαμβανομένων της αμοιβής και της απολύσεως, καθώς και της υγιεινής και ασφάλειας στον τόπο εργασίας⁵⁶. Θα ήταν παράλογο να μπορεί να χρησιμοποιηθεί η επίκληση μιας εκ των θεμελιωδών ελευθεριών του δικαίου της Ένωσης για την καταστρατήγηση ενός εκ των κύριων σκοπών που επιδιώκονται με την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού, καθώς και με τον κανονισμό 1231/2010, ήτοι της αναγνώρισεως στους υπηκόους τρίτων χωρών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ανάλογων με αυτά των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁵⁷. Επιπλέον, νομοθετική πράξη της Ένωσης δεν πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο που καθιστά δυνατή την κατάχρηση δικαιωμάτων που εγγυάται το δίκαιο της Ένωσης⁵⁸.

92. Κατά συνέπεια, πρέπει να συναχθεί ότι η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών από την HOI εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν επηρεάζει την ερμηνεία του άρθρου 1 του κανονισμού 1231/2010.

IV. Πρόταση

93. Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο ερώτημα του Centrale Raad van Beroep (εφετείου για υποθέσεις κοινωνικής ασφάλισης και δημοσιούπαλληλικές υποθέσεις) ως εξής:

Το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) 1231/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, για την επέκταση της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 987/2009 στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν διέπονται ήδη από τους κανονισμούς αυτούς μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι εργάζονται σε διάφορα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για εργοδότη εγκατεστημένο στις Κάτω Χώρες, αλλά δεν διαθέτουν άδεια διαμονής βάσει του δικαίου της Ένωσης ή του εθνικού δικαίου, δεν μπορούν να επικαλεστούν τον (τίτλο II του) κανονισμό (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, και τον κανονισμό (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας.

⁵⁵ Βλ. άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας περί ενιαίας αδειάς.

⁵⁶ Βλ. άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας περί ενιαίας αδειάς.

⁵⁷ Βλ. αιτιολογική σκέψη 2 του κανονισμού 1231/2010.

⁵⁸ Βλ., συναφώς, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Poyares Maduro στην υπόθεση Halifax κ.λπ. (C-255/02, EU:C:2005:200, σημείο 69).